

Francisci patritii Episcopi Laterani Oratoris Serenissimi Regis Ferdinandi ad Innocentium Vatum Pontificez Summum Oratio.

Quoniam sum nescius sanctissime ac beatissime pater: Quale omnis mihi incumbat: quale me proventura sustineam. Et plane video ingenti me vires impares esse: atq; omni ex parte deficere: Quis enim tanta meritis acie prestaret: tantaq; disciplinarum omnium ybertate polleret: qui se sibi ipsi satis esse polliceretur: ad dicendum coram numine maiestatis tue. Et presertim in tam celebri clarissimorum viroꝝ cōsensu: tāq; tam hoim expeditatione: uel in teatro potius totius orbis terrarum: Accedit etiā ad hoc qd vices in presentia gerimꝝ Serenissimi atq; ieluti Regis Ferdinandi: Cuius sapientiam: cōsiliū: Magnanimitatem potentiam omnis Italia admiratur. Et extere quoq; gentes: Barbareq; nationes summo pre verentur. Cuius modo iussu atq; imperio huc accessimus: ut procumbentes ante sanctissimos pedes tuos: Te ut dei optimi maximi vicarium: christiane religionis Antistitem: Summum atq; vnicum Romane ecclesie pastorem veneraremur: Coleremus atq; omni pietate adoraremur: Et eundem Regem imperialis: Serenissimam coniugem Liberos: proceres: Regnum: Urbes Oppida: Fortunasq; omnes: celsitudini tue commendaremur. voueremus dicaremꝝq;: preterea tibi summo pre gratularemur: pro hoc obitino munere tuo: profusum eius gaudium efferentes mirificamꝝq; eius spem indicantes: quam iure optimo in hoc sacratissimo pōtificatu tuo collocauerit: Hec tam multa & tam preclara omnia. Quis explicare poterit nisi aditus fuerit a numine illo tuo prestantissimo: Cuius vices geris: Cuiusq; providentia Summus pōtifex destinatus Constitutusq; es: vt scilicet is esses qui veterū seditionibus diuturnisq; Italie bellis finem aliquando prescriberes: Et vniuersę christiane rei publice optime consuleres: At qui tu ipse pro ingentissima clementia tua mitissimus placidissimꝝq; mihi eris ventamq; dabis: Si quid inepte aut minus decore meo agendum effundere: Bratisissimꝝ

tum tamen optatissimumq; mihi extitisset: ut hic reuerendissimus dominus meus Archiepiscopus Capuanus: uel alius quispiam horum Illustrissimorum dominorum munus hoc uicendi suscepisset: qui prudentia doctrina atq; eloquentia longe melius satisfecisset: Et serenissimi regis mentem clarius: lucidiusq; expressisset. Sed malo equidem parendo habet uideri q; prudentior Si minus eorum dictis auscultauero subiticiens tamen me semper eorum emendationi paterneq; increpationi Verum ne nimis multa profitear reliquis omnibus omissis dicaz Quam de te pater Sanctissime felicia: letaq; omnia sperare possit Ferdinandus Rex et omnes christiane religionis principes ac populi. Deinde subitiam quam leu animo hilariq; vultu obsequium utramq; obedientiam Celsitudini tue prestare polliceatur. Deinceps vero sermonem meum perstringam et ad metas procurrere properabo ne nimia verborum prolixitate mentem tuam maximis in rebus occupatam Senio et tedio afficiam. Si quis diuine pontifex recte considerare uelit et diligenter omnia animo et cogitatione metiri: intelliget profecto mortalium omnium spem irritam vanam atq; imbecillam esse nisi a deo rerum omnium conditore artifice architecto motore proficiatur. Proinde cernimus innocentes viros et optimo diuino numini conciliatos semper bene sperare. Et scircum e manifestis periculis sepe euadere Et ad optatum exitum res nonnunquam profligatas atq; afflictas perducere. hec quidem spes illa habetur: quam Simonides Lyricus poeta hominum Reginam esse dixit. Et grecorum nonnulli doctissimi viri affectum omnium dulcissimum esse putauerunt Cuius quidem sententiae adtipulatoz Bias Briensis vnus e septem grece sapientibus fuisse dicitur. Quandoquidem communi spes inter probos homines mutuam quandam benevolentiam conciliat. Arbitrantur siquidem tunc deum rebus eorum consulere Et presenti auxilio optime conspiciare. Non erit igitur admirandum veteres Academicos spem ipsam tot tantisq; laudibus extulisse: Et eandem etiam inter morales virtutes connumerasse: Ipsa enim diuino presidio multos

rum bonorum sepe numero potentissima causa esse cernitur.
 Eiusmodi verba eo consilio dixi ut omnes intelligant: in nu-
 mine magestatis tue Spem peringentem collocandam esse:
 Age ut a presagiis quibusdam ordiar: Quis non intelligat
 felicissimum sidus per te nobis illuxisse. Ex quo Christiani
 omnes pacem Quietem atq; ortum sperare possint: Arde-
 bat omnis Italia terra mariq; seuisissimis: ac diuturnis bellis
 Vulle pacis conditiones afferebantur: Que non quam pri-
 mum irritate infedeq; redderentur. Armis omnia strepebant.
 Ciuitates: atq; opida intestina seditione laborabant. Fines
 ra ac vie omnes obsidebantur. Presto aderant Latrones.
 Sycarii Brassatores. Et miseros quosq; viatores spoliabant
 diripiebant cedebant: vulnerabant: ingulabant: trucidabantq;
 Reminensq; reducere incolumem ue ad proprias lares do-
 mesticosq; penates redire sinebant. Quin etiam Pirrate pes-
 simum hominum genus vniuersum mare infestabant: Mior-
 paronibus: Lembis Tririmibus: atq; omni Navigiorum
 genere Littoza inuadebant. Predas agebant: Pecora abis-
 gebant. Captiuos abducebant: Et Barbarorum more Com-
 pedibus carbonisq; vinctos remigio adigebant. Quo qui-
 dem seruitio nihil miserabilius dici aut etiam excogitari pos-
 test. Mercaturam vero optimum mortalium commercium
 omni ex parte prohibebant. Commeatus quoq; remq; om-
 nem frumentariam adeo arcebant: vt admiranda penuria ins-
 tollerabilisq; fames vniuersam pene Europam vsq; adeo per-
 uaserit: ut Complures inopes z pueri z muliercule ex inedia
 perierint. Addebatur etiam his erumnis facinus deterrimuz
 atq; omnino inexpiabile. Intra pomeriū enī agrumq; effatus
 sacratissime vrbs romie: que rerum omnium domina bida est
 z vniuersi terrarum orbis imperium tenere meruit: Intell. uia
 bella ciuilesq; pugne agebantur. Tanta seuitia tantaq; imma-
 nitate ut omnia humano sanguine redundarent. Nec tutus ul-
 la ex parte accessus erat: ad sacratissimas dei aras diuorumq;
 numinum tēpla latebant sacerdotes atq; antistites: Et sacra-
 tissimi proceres punico galero insignes, Septi armis satelliti

busq; stipati: vix impias sacrilegasq; manus euadere poterāt.
Complura alia consulto preterito aut quibus animus indige-
natus proflus abhorret. Et ingenuas auditorum aures: omni
ex parte formidantur. Dicendumq; profecto arbitror: omnia
hec diuina providentia: Que te nobis Antistitem maximuz
destinavit. desedisse quieuisse. pacataq; a deo esse. vt aurea se-
cula si poetis auscultare volumus. Sperare possumus. Et in-
stitiam illam: que propter hominum cedem terras reliquerat
Et ad superos migraverat ad nos aliquando reditura. Quā
primum quidem celeste illud tuum Sidus emicuit: pacis cō-
ditiones: vltro citroq; date accepteq; sunt. Italicus omnis fu-
ror cecidit. intestine seditiones quieuerunt. Libera sunt viato-
ribus itinera. Latrones capti fugatiq; penas dederunt. Pir-
rate subductis nauigiis mare liberum nautis institutoribusq; re-
liquerint. Annona ipsa z esculenta poculentraq; omnia sic abū-
danter affluunt: vt non deuecta vndiq; sed vtrigula quadam di-
uina ut dicitur. e celo prolapsa esse videantur. Romæ quoq;
discordie sedate sunt. Principes maiestatis tue nutum obser-
uant z populus nullum obsequii munus detredat venisse oīa
nii cesaris tempora omnes vulgo exclamant. In quibus om-
nia pacis quietisq; bona affatim consuebant bis presagiis di-
uinisq; monitis. precurrentibus. Quid aliud dicere possumus
nisi. prospera letaq; omnia speranda esse te duce te auctore z vi-
ces saluatoris nostri christi inter mortalem gerente. Augetur
preterea hoc celeste testimonium opinione virtutum. tuarum.
Que quidem precomio omnium: qui tecum aliqua consuetu-
dine versati sunt diuine potius quam humane haberi possunt.
Nam prudentia fortitudine. iustitia. grauitate. seueritate mag-
nanimitate. pietate. te reliquis omnibus principibus preferunt
clementia autem te similez Julio Cesari esse predicant. q; ado-
clemēs z hūanāspiciēs extitit. vt quasi pro nūme quodā cole-
retur. Quod quidem ut ostenderet Romana plebs eidem cō-
mune templum cum dea clementie edificauerit. Sunt etiam
qui opinentur hanc virtutem preter ceteras omnes Cesari suf-
fragatum esse ut rerum imperio potiretur. Vereor tamen ma-

gnitudinem tuam eorum vltimus laudare. pater clemētissime
 ne adulator assentatorue potius esse videar: quaz laudator: ac
 testis verissimarum virtutum tuarum. Proinde alteram par
 tem breuiter attingam ne multus in dicendo esse videar. In
 qua quidem propositum fuerat Ferdinandum Regem inclis
 tum obsequium. vtramq; obedientiam. Libertatini tue pollic
 eri. Neq; hoc vlla ex parte ambigendum esse duco. Nouit
 siquidem a teneris annis ex paterna disciplina nihil esse quod
 magis regem cōmendat: et eum magis deo gratum cōciliatq;
 faciat quam si christiane religioni. Eiusq; Summo Pontifi
 ci omni studio omniq; diligentia obsequatur. Nec enim vera
 pietas est et iustitie pars potissima: quam quidem ex sexti em
 perici philosophi grauissimi opinione dicimus. Scientiaz es
 se colendi et ei. vel ut berms Trimegistus theologus acutissi
 mus ait. Honorio summi dei habenda est. Que quidem ex om
 nibus animalibus soli homini contingit. Proinde qui deum
 ignorat aut despicit: is nomen dignitatēq; hominis amittit.
 et cum beluis omnino censendus est. homo enim ad dei contem
 plationem creatus est. quod et forma corporis indicat. Et imor
 talis mens nostra declarat. Que diuiniorem est capax. Sem
 per meditatur nunquam quiescit. Firmauerunt hanc Regis
 Ferdinandi opinionem Illustrissimorum maiorum suorum
 exempla. Qui semper christiane religioni dicatissimi extiterūt
 Et summis pontificibus obsequentes. Testis mihi sit omnis
 italia vt vetera que innumerabilia essent omittam. Rex alfon
 sus Ferdinandi regis pater omnium regum temporibus suis
 prestantissim9 extitit. Et Alexandro Macedoni Pirrbo mo
 losso et quibuscunq; aliis vetustissimis Regibus virtute et re
 rum gestarum gloria adequandus. Is cum cerneret Eugenis
 um Pontificem maximum Roma egressum. Et per alienas
 vrbes quasi errabundum vagari. Et alia ex parte campaniaz
 vmbriam flaminiam. Piceniq; agri vrbes omnes partim ab
 ecclesia aperte defecisse. partim hostili ferro expugnatas esse:
 Primum quidem grauitē indoluit. Deinde cuz cerneret ro
 manam ecclesiam omnibus principibus ducibus populisq; ne

gledui esse. Celeri exercitu contrado et non parua classe egit
ut Romanus populus timore parcitus Eugenium per legatos
Summis precibus: magnis etiam pollicitationibus fuocaret
Et sic eundem ope consilio auxilioque suo apostolice sedi res-
stituit. Cum magna omnium italoꝝ letitia: formidabat naque
ne Eugenius tantis iniuriis lacessitus relicta Italia in transal-
pinam Galliam transmitteret adumque omnino de re romana
esset. His rebus peradis Alfonso Rex nentiqꝫ per ocium que
escendum esse duxit. Sed celeri cursu maximo cum exercitu
in agrum picenum contendit ut improviso hosti congregeret
Verum ille ut primum Regis aduentum per exploratores
cognouit relicto piceno agro ad proprias sedes remeavit. Et
hoc pacto vrbes omnes et oppida que in potestate hostium es-
sant: cum presidio auxilioque destituta essent: et omni spe frustra-
rentur. partim bello compulsa. partim autem uentia a rege im-
petrata ad romanam ecclesiam rediere. quo quidem beneficio
affecta pristinas vires suas: que iam ceciderant recuperavit.
et in dies magis magisque auda est. Ferdinando vero Rex pa-
terna terens vestigia: Romane ecclesie semper paruit: partesque
eius tutatus est. Et summis pontificibus ultro aditit. Namque
Pauli pontificis maximi exercitui Contumaces iniurias
virescenti mille circiter delectos equites et pedites compluri-
mos in Umbriam misit. qua quidem manu adiutus hostem per-
fligauit celerique victoria potitus est. Quis tamen tacitus pre-
terire potest. que Sixto predecessori tuo prestiterit que forti as-
nimo summaque potentia non dubitauerit ecclesie partes susci-
pere: eiusque dignitati consulere. Quibus in rebus maxime e-
micuit virtus ac magnanimitas Clarissimi atque Illustrissimi
Calabrie ducis eius primogeniti: qui consilio. fortitudine scie-
tia rei militaris et rebus gestis non modo duces et imperatores
omnes nostros temporis preuertit. Verum cum omni anti-
quitate certare potest. Et Hannibali Marcello: Sertorio
et quibuscumque pugnacissimis ducibus omni ex parte conferen-
dus est. Sed ne dum cruda vulnera que non dum cicatricem
obdulerunt retradare videat paucis rem perstringam: Vereque

affirmabo nullum Romani pontificis exercitum vspiam vsum esse in quo non totia Ferdinandi regis arma statim apparuerint & comuni semper Marte pugnatum sit. Ades ut inimici omnes romane ecclesie infensi semper eidem longe ante extiterint Breveui inq; prius cum eo decernere quam impia arma in pontificem mouerent. Demum ad exitum perducenda est oratio nostra breuiterq; perorandum dicendumq; Ferdinandum Regem inclitum hunc Illustrissimum filium suum ut clarius lucidiusq; animi sui affectum erga sanctitatem tuam exprimeret & nos eius comites oratores destinasse ut obsequium ac veram obedientiam sanctitati tue polliceremur. & vere sincereq; fidei officia sponderemus nusq; defutura. Quod quidem in presentia eius nomine efficimus. Teq; ut christi vicarium petri successorem pontificem summum Sacerdotem maximum Romane ecclesie Antistitem vniuersae religionis xpiane presule Recognoscimus. Fatemur veneramur. & oicultu ac pietate prosequimur. Providentes deniq; nihil gratius nihilq; iocundius Ferdinando regi futurum q; si senserit Testamentis tue nimen Eius vota atq; oblationes leto animo atq; hilarivultu suscipere Et eius opibus Regno copius classe exercitu Liberis fortunis rebusq; oibus ita uti ac si proprie ac peculiares sacrosande Romano ecclesie essent.

Inc

1251

